

Nr 463.

Av herrar von Seth och Kristensson i Osby, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 80, angående prisutjämningsavgift m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 80 föreslår departementschefen att av de prisutjämningsavgifter för sågade trävaror, som inbetalats under tiden 1/2—25/5 1952, 50 procent skall återbetalas till företagen med 1/5 under ettvarv av åren 1959—1963. Svenska trävaruexportföreningen m. fl. branschsammanlutningar samt vissa enskilda företag har hemställt, att ifrågavarande avgifter skall återbetalas till företagen antingen i sin helhet eller i varje fall enligt samma grunder som gällt intill utgången av 1952 för återbetalning av konjunkturutjämningsavgifter.

Under förra delen av 1952 rådde på den internationella trävarumarknaden ett stillestånd, som varade i flera månader under en tid av året då i normala fall exportaffärerna är i full gång. Köparnas förväntningar om en prisreduktion var givetvis främsta anledningen till deras avvaktande hållning men härtill bidrog också en stark reaktion mot de i Sverige pålagda exportavgifterna. Denna yttrade sig i ovilja att betala de av svenska exportörer kvoterade priserna, då man med rätta ansåg att dessa måste inkludera ovannämnda avgifter. Det var en gängse uppfattning i utlandet, att de svenska priserna, så länge en exportavgift kunde tagas, måste inrymma en i förhållande till framställningskostnaderna betydande vinstmarginal. Även av denna anledning föredrog man att fortsätta sin avvaktande hållning.

Efter upprepade framställningar upphävde regeringen fr. o. m. den 26 maj 1952 exportavgiften på trävaror, och med stöd av den under stilleståndet ackumulerade efterfrågan kom marknaden under juni månad äntligen i gång, ehuru på en väsentligt reducerad prisnivå. Trävarupriserna hade under tiden från januari till maj sjunkit med omkring 30 %, d. v. s. i en omfattning som endast förekommit en gång tidigare, nämligen år 1921.

Då råvaru- och produktionskostnaderna samtidigt förblev fastlåsta vid det tidigare etablerade toppläget, blev denna prissänkning en svår påfrestning för trävaruexportörerna. Prissänkningens verkningar skärptes ytterligare genom att köparna framställde krav på reduktion av priserna jämväl i tidigare avslutade kontrakt. Under trycket härav blev säljarna i

allmänhet nödsakade att bevilja begärda reduktioner. Denna utveckling visade, att det icke fanns skäl att bibehålla avgiftstvänget.

Avgifterna kom dessutom att verka olyckligt ur rättvisesynpunkt. På grund av de varierande leveransförhållanden som råder inom trävarubranschen och som sammanhänger med i vissa hamnar under vintern rådande ishinder har nämligen de uttagna avgifterna drabbat synnerligen ojämnt och slumpartat. Sålunda har exportörer, som på grund av sin geografiska belägenhet måst förlägga sina skeppningar till tiden efter den 25 maj, undsluppit avgiften, medan andra exportörer som kan skeppa året runt hunnit verkställa leveranserna före den 25 maj och därigenom måst betala avgift. Då dessutom kontraktvillkoren är sådana att köparen i regel sköter befraktningen och har rätt uppskjuta avhämtningen av de köpta varorna under praktiskt taget obegränsad tid, har det ofta blivit beroende på omständigheter, varöver exportören icke kunnat råda, om avgift uttagits eller icke.

Med det i propositionen föreslagna förfaringssättet skulle de facto en skärpning genomföras i jämförelse med det avgiftssystem som varit rådande under den närmast föregående tiden. Någon anledning till en dylik skärpning föreligger enligt vår mening icke, utan utvecklingen har snarare motiverat ett fullständigt slopande av avgiften redan från och med februari månad 1952. Om emellertid en återbetalning i sin helhet av vissa skäl icke anses kunna ifrågakomma, bör dock avgifterna återbetalas efter samma grunder som fastställts i den tidigare gällande överenskommelsen, d. v. s. så att 70 % återbäres till företagen under vart och ett av åren 1958—1962 samt resterande 30 % överföres till de enligt nämnda överenskommelse bildade stiftelserna för skogliga och sociala ändamål. Icke minst av praktiska skäl torde det vara lämpligt att för nu ifrågavarande återbäring tillämpa samma grunder som gäller för 1951 års trävarufond i stället för att fastställa särskilda grunder för de under denna korta tid influtna avgifterna.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta återbäring av de för tiden 1/2—25/5 1952 inbetalade prisutjämningsavgifterna på trävaror enligt samma grunder som gällt återbetalning av konjunkturutjämningsavgiften för tiden 1/1 1951—31/1 1952.

Stockholm den 25 mars 1953.

T. G. von Seth.

Filip Kristensson
i Osby.